

بیماری اسکروتینیایی پوسیدگی ساقه کلزا

علائم، چرخه و مدیریت بیماری

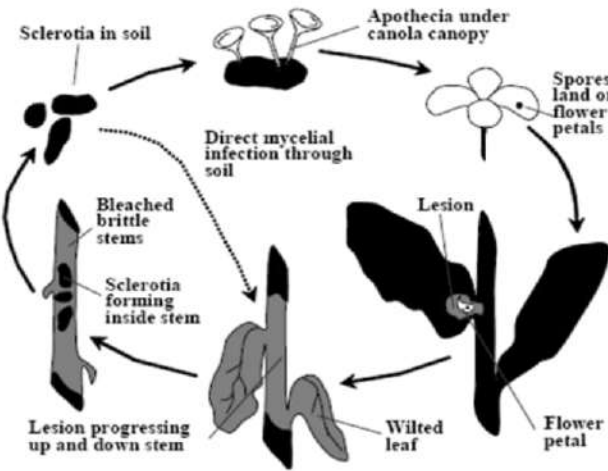
مهندس سید ایمان جنانی

کارشناس امور تحقیقات شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

مقدمه: دامنه وسیعی از پاتوژن ها (عوامل بیماریزا) می توانند به اندام های مختلف کلزا مانند ریشه، برگ، گل آذین و ساقه حمله کنند. میزان وقوع و شدت بیماری های مختلف به میزان حساسیت گیاه، حضور پاتوژن و شرایط اقلیمی بستگی دارد. عموماً بیماری های قارچی همانند فوما و اسکروتینیا در نواحی پر باران بیشتر خسارت می زنند اما اگر بارش های خارج از فصل زیادی در نواحی کم باران اتفاق بیافتد، این مناطق ممکن است سطوح بالایی از آلودگی را تجربه نمایند. روش های کنترل متنوعی برای هر پاتوژن وجود دارد. اما به طور عمومی استفاده از ارقام مقاوم، اقدامات زراعی و مصرف قارچکش ها روش هایی هستند که به تنهایی یا به صورت تلفیقی برای کاهش زیان اقتصادی استفاده می شوند. چنانچه کلزاران از میزان خطر بروز بیماری آگاه باشند و استراتژی های مدیریت گیاهان را دنبال کنند قادر خواهند بود به طور مناسبی بیشتر بیماری های کلزا را مدیریت کنند.

بیماری اسکروتینیایی پوسیدگی ساقه: بیماری اسکروتینیایی پوسیدگی ساقه کلزا تحت عنوان *Sclerotinia sclerotiorum* به تعداد زیادی از گیاهان گونه های کلزا، نخود، لوبیا، آفتابگردان و گیاهان مرتعی حمله می کند. قارچ به صورت پراکنده در مناطق مختلف اقلیمی و در شرایط مناسب، امکان آلودگی بر روی میزبان های ذکر شده را دارد. رطوبت دراز مدت در طی دوره گلدهی موجب افت عملکرد به میزان بیشتر از ۲۴٪ می گردد.

علائم: علائم بیماری در زمان گلدهی دیر هنگام دو تا سه هفته بعد از آلودگی ظاهر می شود. قارچ زخم های قهوه ای روشن روی ساقه ها، شاخه ها و غلاف ها به وجود می آورد. این زخم ها گسترش می یابند و به رنگ خاکستری مایل به سفید در می آیند. گیاهان کلزای آلوده شده زودتر می رسند و با رنگ سفید یا خاکستری در بین بوته های سالم باقی می مانند. ساقه های سفید شده کلزا از قسمت های پایه بوته تمایل به شکستن و خرد شدن دارند. وقتی یک بوته آلوده کلزا ترک می خورد، قطعات سفت سیاه رنگی به نام سختینه (اسکلروت) داخل آنها یافت می شوند. اسکلروت مرحله مقاوم قارچ است (ساختارهای سیاه رنگ و گرد، مانند بذر کلزا دارند یا به شکل عصا مانند، استوانه ای و یا اشکال غیر عادی به قطر ۲ تا ۴ میلیمتر و بیش از ۲۰ میلیمتر گاهی در طول دیده می شوند). در هوای مرطوب یک پوشش سفید پنبه مانند روی محل زخم گسترش می یابد که اسکلروتها ممکن است در این پوشش سفید رشد یابند.

Sclerotinia stem rot disease cycle

مدیریت بیماری: افت عملکرد در بسیاری از زراعت ها با کاربرد قارچکش ها در مرحله گلدهی به صورت زمانبندی شده کاهش می یابد. به عنوان مثال در استرالیا از قارچ کش Rovral مایع با ماده موثر Iprodione استفاده می شود. استفاده از بذر با کیفیت، که عاری از اسکلروتها قارچ باشد در پیشگیری از بروز بیماری بسیار موثر است. از آنجایی که بیماری اسکروتینیا بر روی غلات خسارت زا نیست و میزان بیماری با نبودن گیاه میزبان کاهش می یابد یک وقفه سه تا چهار ساله بدون کشت کلزا و سایر زراعت های حساس، شدت بیماری را کاهش می دهد. اجتناب از کاشت کلزا در زمین زراعی که در فصل قبل به شدت به وسیله بیماری اسکروتینیا آلوده بوده است نقش بسزایی در پیشگیری از بروز این بیماری دارد.

منبع:

Agriculture notes, canola diseases, Steve Macroft, Macroft Grains pathology Chris Bulett, DPI Bulett, Tamrika Hindoislet (NSW –DPI).